

Česká školní inspekce

Jihomoravský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Mateřská škola Beruška, Brno, Plovdivská 6

Plovdivská 6/2568

Identifikátor školy: 600 107 051

Termín konání inspekce: 2. – 3. prosinec 2003

Čj.:	12-1195/03-5190
Signatura:	ol2ax123

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- ❖ Personálních podmínek výchovně-vzdělávací práce vzhledem k realizovanému vzdělávacímu programu
- ❖ Materiálně-technických podmínek výchovně-vzdělávací práce vzhledem k realizovanému vzdělávacímu programu
- ❖ Průběhu a výsledků výchovně-vzdělávací práce v mateřské škole

CHARAKTERISTIKA MATEŘSKÉ ŠKOLY

Předškolní zařízení je od 1. ledna 2001 příspěvkovou organizací, jeho zřizovatelem je Statutární město Brno, Městská část Brno – Žabovřesky, Horova 28. Sdružuje kromě školní jídelny s kapacitou 120 jídel (nebyla předmětem inspekční činnosti) i Mateřskou školu Beruška, Brno, Plovdivská 6 (dále jen MŠ) s celkovou kapacitou 110 dětí. Ve školním roce 2003/2004 je přihlášeno k docházce 116 dětí, které jsou rozděleny do pěti věkově stejných tříd s celodenním provozem (provozní doba od 6:30 do 16:30 hodin). V MŠ je šest dětí s odkladem školní docházky a šest dětí s integrací.

Výchovně-vzdělávací práce je realizována podle vlastního školního vzdělávacího programu s názvem *Školka plná pohody*. V rámci tohoto programu MŠ nabízí pro děti s poruchou komunikačních schopností pravidelnou odbornou individuální logopedickou péči.

Ředitelka MŠ byla v době inspekční činnosti v pracovní neschopnosti.

PERSONÁLNÍ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

V MŠ pracuje s dětmi jedenáct pedagogických pracovníků (včetně ředitelky), dvě z nich mají zkrácený pracovní úvazek a dále důchodkyně s nepravidelnou výpomocí. Všechny splňují požadavek odborné a pedagogické způsobilosti, kromě jedné. Učitelka s vysokoškolským vzděláním (speciální pedagogika – logopedie bez kvalifikace pro učitelství MŠ) zajišťuje nejen práci s dětmi ve třídě, ale i pravidelnou odbornou individuální logopedickou péči. Skladba úvazků jednotlivých učitelek je vhodně stanovena k zajišťování speciální péče dětem s narušenou komunikační schopností, méně promyšleně k postupnému provozu tříd (pozdní ranní scházení dětí, výuka angličtiny). Pracovní doba odpovídá více potřebám učitelek než poskytování individuální práce s dětmi (zejména s odkladem školní docházky).

Organizační struktura umožňuje účinné řízení všech úseků a je doložena v dokumentaci vnitřního režimu (*organizační, provozní řád*). Předložené materiály jsou dobře zpracovány a svou funkci plní. Jsou stručně a srozumitelně formulovány v souladu s podmínkami i potřebami MŠ. Zveřejněný *Vnější řád* odpovídajícím způsobem a srozumitelně stanovuje pro děti i jejich rodiče základní pravidla vzájemných vztahů, méně již obsahuje jejich práva. Způsob přenosu informací uvnitř MŠ je pružný a zajišťuje jejich včasné a adresné předávání. Ředitelka má vytvořen systém pravidelných porad, který jí však jako podklad pro další plánování ani účinné odborné vedení učitelek příliš neslouží. Ze zápisů je zřejmé, že jednání pedagogických rad má spíše informativní charakter, méně řeší pedagogické záležitosti a to zejména v oblasti předškolního vzdělávání (např. využívání vhodných metod a forem

práce, podrobné vyhodnocování výsledků při práci s dětmi, výměnu zkušeností z dalšího vzdělávání učitelek).

Přenosem kompetencí na své kolegy vytváří ředitelka prostředí, ve kterém všichni pocítují osobní odpovědnost za kvalitu výchovně-vzdělávací práce. Její podpora aktivit i efektivní využívání kvalifikace některých učitelek přispívá k dobrému jménu MŠ.

MŠ má zpracovaný přehledný systém vnitřní kontroly celé organizační struktury jak v oblasti provozu MŠ, tak v oblasti výchovně-vzdělávací práce. Kontrolní a hospitační činnost si ředitelka stanovila vlastním plánem, ve kterém jsou určeny základní cíle, sledované jevy a časový harmonogram. Hospitace pedagogického procesu jsou realizovány v dostatečné míře, ředitelka celkem jasně formuluje závěry. Případné nedostatky správně pojmenovává, ale nevede pedagogy k sebehodnocení a nápravě. Výsledky kontrolní činnosti neanalyzuje v rámci pedagogických rad.

Předmětem plánování je také cílený odborný růst učitelek. Účast na seminářích a kurzech vychází především z osobního zájmu učitelek, méně již z potřeb MŠ. Ředitelka jim umožňuje průběžně se vzdělávat, získané poznatky z těchto aktivit se však projevují v metodickém vedení učitelek i v pedagogickém procesu poměrně málo. Některé učitelky, zejména ty s dlouholetou praxí se jen obtížně ztotožňují se zaváděnými změnami, které kladou zvýšené nároky i na jejich práci.

Pro hodnocení pracovníků a přidělování mimotarifních složek platu vytvořila ředitelka vlastní kritéria. Jedná se o kvalitativní hlediska (modernizace vzdělávací činnosti, aplikace poznatků z dalšího vzdělávání do pedagogického procesu, práce s integrovanými dětmi apod.), jimiž chce motivovat pracovnice k dosažení vyšší kvality práce.

Hodnocení personálních podmínek je dobré.

MATERIÁLNĚ-TECHNICKÉ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

MŠ je umístěna v jednopatrové účelové budově uprostřed staršího sídliště. Obklopena je prostornou a udržovanou zahradou, která je zčásti osázena vzrostlými stromy, křovinami a vyzdobena keramickou plastikou. Vybavení je postupně doplňováno a modernizováno dřevěným zařízením, což umožňuje rozvíjet pohybovou aktivitu dětí. Dostatečná vzdálenost od frekventované komunikace vytváří pro děti zdravé a klidné prostředí.

Výchovně-vzdělávací práce s dětmi se uskutečňuje v pěti třídách, z nichž tři jsou v patře a dvě v přízemí. Ke všem třídám přísluší prostorné herny (odpoledne slouží jako lehárny), šatny, sociální zázemí, skladové prostory. Vybavenost dětským nábytkem, i když je převážně původní, je praktické a funkční. Ve třídách jsou zabudované skříně, které slouží k ukládání hraček a pomůcek. MŠ má velmi dobré podmínky pro realizaci pohybových aktivit. Pro spontánní činnosti jsou dětem k dispozici stabilní hrací koutky. K individuální logopedické práci je zřízena pracovna s velkým množstvím speciálních pomůcek i dalšího materiálu, včetně odborné literatury. V některých třídách i v logopedické pracovně židličky a stolečky neodpovídají různým tělesným výškám dětí. Všechny prostory působí příjemným, estetickým dojmem, mimořádně vkusně jsou vyzdobeny množstvím pokojových květin. K dotvoření celkového interiéru MŠ slouží výtvarné práce dětí i učitelek.

Hraček, pomůcek a dětské literatury má MŠ ve většině tříd dostatek, jsou převážně uloženy v dosahu dětí. Naopak v jednotlivých třídách není k dispozici stejné množství tělovýchovného nářadí pro pohybové aktivity. Pro děti je v jedné třídě instalován počítač. Velmi dobré má MŠ vybavení nejen audiovizuální technikou (dvě televize, videopřehrávač, magnetofony apod.), ale

i pomůckami pro hudební činnosti (např. čtyři pianina, varhany, dětské hudební nástroje). Učitelská knihovna je doplňována aktuální odbornou literaturou.

MŠ má písemně připraven plán dalšího postupného obnovování vnitřního zařízení včetně školní zahrady.

Hodnocení materiálně-technických podmínek je velmi dobré.

VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

Realizace výchovně-vzdělávacího programu

Vzdělávací program s názvem *Školka plná pohody* vychází z dokumentu *Rámcový program pro předškolní vzdělávání* (č.j. 14 132/01-22). Je zpracován na tříleté období a z jeho obsahu vyplývá, že odpovídá potřebám dětí. Obsahuje dlouhodobé úkoly, na které v zásadě navazují úkoly v ročním plánu na školní rok 2003/2004. I když v předloženém programu jsou stanovena motivační témata, absence specifických cílů a promyšlenosti podmínek realizace, snižuje jeho provázanost směrem ke zpracovaným třídním plánům.

Vzdělávací program je realizován v souladu s obecnými cíli předškolní výchovy.

Vedení povinné dokumentace průkazně zachycuje průběh vzdělávání a výchovy.

Daný kontrolní systém umožňuje ředitelce MŠ získávat průběžně informace o všech úsecích, ale neposkytuje účinnou zpětnou vazbu pro jednotlivé zaměstnance. Pravidelné hodnocení činností ve třídách provádí jen některé učitelky. Získané výsledky výchovně-vzdělávací práce jsou velmi stručně vyhodnocovány průběžně na jednáních pedagogických rad. Vzdělávací program je hodnocen na závěr každého školního roku ve výroční zprávě. Takto prováděné hodnocení je více zaměřeno na výčet a popis činností, uskutečňovaných akcí a aktivit, než na analýzu výchovně-vzdělávací práce s dětmi.

Systém kontroly plnění vzdělávacího programu je částečně účinný.

Organizace výchovně-vzdělávací práce se řídí režimem dne a pravidly provozního řádu. Rozvržení činností v průběhu dne respektuje biorytmus dětí, pouze dopolední tříhodinový interval mezi jídly (svačina a oběd) není dodržen. Pobyť dětí venku byl dostatečný, ale uspokojování přirozené potřeby spánku a odpočinku věnuje MŠ zatím malou pozornost. I když je v MŠ zaveden pitný režim, v některých třídách byl využíván spíše formálně, jen na pokyn učitelky. Způsob používání skleniček k pití není dostatečně hygienicky zabezpečen. Kultura stolování má velmi dobrou úroveň. V průběhu inspekce byly spontánní a řízené činnosti ve většině tříd vyvážené, učitelky při nich respektovaly osobní tempo dětí. Nechyběl ani prostor pro uspokojování potřeby volného pohybu. V některých třídách (nejmladší věková skupina) jednotně stanovená organizace dne (režim dne) nerespektuje vývojové a individuální schopnosti a možnosti dětí.

Vnější informační systém směrem k rodičům je účinný. Důležité a aktuální informace jsou zveřejňovány v písemné podobě na nástěnkách, nebo jsou sdělovány rodičům při osobním jednání.

Organizace výchovně-vzdělávací práce i přes některé nedostatky odpovídá specifickým cílům předškolního vzdělávání.

Průběh a výsledky výchovně-vzdělávací práce ve spontánních a řízených činnostech

Plánování a příprava výchovně-vzdělávací práce netvoří propojený systém s vytvořeným vzdělávacím programem. Učitelky se inspirovaly materiály jak staršími (např. *Program výchovně práce pro jesle a mateřské školy* (SNP 1983), *Časově tématické plány*), tak novějšími. Rozdílné používání publikací značně ovlivňuje způsob plánování, který je pojatý s větším důrazem na řízené a poznávací činnosti dětí. Učitelky plánují práci s dětmi v měsíčních a týdenních tématech, která však slouží spíše k motivaci, než k integrovanému vzdělávacímu obsahu. Rovněž stanovení velkého množství úkolů, které nejsou dány do širších souvislostí s cílovými požadavky, nerespektuje dostatečně individualitu jednotlivých dětí. Vlastní pedagogická práce v jednotlivých třídách se více zaměřuje na plnění úkolů z výchovných složek, než na rozvoj spontánních činností dětí prostřednictvím různých her a sociálního učení. Významnou složkou plánování jsou individuální plány pro integrované děti. Je v nich zachycena reedukace poruch komunikačních schopností, při nichž se učitelky opírají o doporučení Speciálního pedagogického centra pro vady řeči.

Při organizování činností si děti mohly vybírat mezi spontánní hrou, která probíhala v prostoru a řízenou aktivitou, kterou nabízely učitelky nejčastěji u stolečků. Nabídka činností byla poněkud chudší. Rozvíjení spontánních činností ze strany většiny učitelek byla však věnována jen menší pozornost. Způsob vedení dětem neumožňoval přirozeně uplatňovat a rozvíjet fantazii a představivost. Děti si hry organizovaly převážně samostatně, pomůcky a hračky si mohly vybírat dle vlastního zájmu. Někdy se nedokázaly delší dobu soustředit, odcházely od hry, aniž by využitou hračku urovnaly. Měly však neomezený prostor hrát si, využívat všech zákoutí a v plné míře uplatňovat možnosti ke spontánnímu pohybu a seberealizaci.

Motivace ke hrám vycházela většinou z činnosti samotné, ale také z podnětného prostředí. K poskytování okamžité zpětné vazby při hodnocení projevů dětí nepřistupovaly učitelky vždy diferencovaně a individuálně. Při společných hrách děti spolu hodně komunikovaly, dokázaly se mezi sebou domluvit i spolupracovat. Ukončování her a přechod k další činnosti v některých třídách však neprobíhalo přirozeně a pružně, neboť bylo podřízeno dané organizaci dne.

Řízené činnosti byly prováděny skupinově, ale i frontálně. Ve třídách, kde byly uplatňovány klasické metody a formy práce, byla patrná větší závislost dětí na pokynech. Učitelky se více zaměřovaly na rozvíjení řízených činností, přebíraly aktivitu, dbaly na přesné plnění úkolů, které však nediferencovaly vzhledem k individuálním možnostem a osobnostním předpokladům dětí. Prostor na samostatné rozhodování dětí byl omezený. Z jejich projevů byla někdy patrná jistá nerozhodnost a závislost na učitelce. Celková práce byla více zaměřena na výkon dětí.

V navozování řízených činností stavěly učitelky spíše na vnější motivaci, která vycházela většinou ze stanoveného téma týdne. K hodnocení, které směřovalo převážně ke všem dětem, přistupovaly pozitivně. Vytvářely tak svým přístupem vhodné sociální podmínky pro interakci a komunikaci. Otevřenost a dětskou spontaneitu nepotlačovaly. Při předkládaných aktivitách však převažoval většinou jejich slovní projev nad dětským. Děti se k sobě chovaly kamarádsky a ohleduplně. Jejich zvědavost nebyla vždy vhodně uspokojena a rozvíjena, byly jim více kladeny uzavřené otázky. Komplexně zaměřená individuální logopedická péče vycházela z potřeb každého integrovaného dítěte. Probíhala v pracovních a byla zajišťována logopedickou asistentkou (logopedka v pracovní neschopnosti).

Hodnocení spontánních činností je dobré.

Hodnocení řízených činností je dobré.

Průběhové výsledky výchovně-vzdělávací činnosti

Učitelky věnují odpovídající pozornost pohybovým činnostem a vytvářejí k tomu přirozené podmínky a vhodné prostředí. Dostatečná péče je věnována rozvoji manipulačních schopností (správné držení lžice, příboru, tužky). Naopak ve většině tříd jsou zjištěny nedostatky při upevňování hygienických a zdvořilostních návyků, kdy učitelky nejsou vždy důsledné. V sebeobsluze při stolování i převlékání jsou děti převážně samostatné, jen ojediněle jsou více obsluhovány dospělými. Komunikační schopnosti dětí jsou na velmi dobré úrovni. Děti se pohybují přirozeně, vyhledávají pohyb a většinou není s nimi manipulováno. Jen v řízených činnostech je vidět jejich větší závislost na učitelce. Z jejich projevů v průběhu dne je zřejmé, že jsou schopné spolupracovat a vzájemně si pomáhat. Úroveň myšlení odpovídá věku a možnostem dětí. Ve spontánních činnostech byl vytvořen malý prostor pro rozvoj fantazie a představitosti. Dětem s poruchami komunikačních schopností MŠ věnuje potřebnou pozornost, cíleně se zaměřuje na odbornou péči poskytovanou kvalifikovanou pracovnící.

Celkové hodnocení průběhu a výsledků výchovně-vzdělávací činnosti je dobré.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

- ❖ *Rozhodnutí*, kterým se mění zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení s účinností od 1. 1. 2001 ze dne 14. 12. 2000 není v souladu se *Zřizovací listinou mateřské školy* č.j.: 9/00/096. Předložené *Rozhodnutí* je vydáno Školským úřadem Brno – město, Křížová 22, 603 00 Brno, který byl s účinností od 1. ledna 2001 zrušen.
- ❖ Kapacita: 110 dětí uvedená v *Rozhodnutí*, kterým se mění zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení s účinností od 1. 1. 2001 ze dne 14. 12. 2000 není v souladu s počtem vykazovaných dětí (116) ve *Výkaze o mateřské škole Škol (MŠMT) V 1-01 podle stavu k 30. 9. 2003* ze dne 24. 9. 2003

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. *Rozhodnutí*, kterým se mění zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení s účinností od 1. 1. 2001 ze dne 14. 12. 2000
2. *Zřizovací listina mateřské školy* č.j.: 9/00/096
3. *Výkaze o mateřské škole Škol (MŠMT) V 1-01 podle stavu k 30. 9. 2003* ze dne 24. 9. 2003
4. *Podkladová inspekční dokumentace – mateřské školy* ze dne 19. 11. 2003
5. *Školní vzdělávací program Mateřské školy Beruška* ze dne 28. 8. 2002
6. *Inspekční zpráva* Čj.: 122 217/99 – 11087 ze dne 29. 4. 1999
7. *Vnější řád školy – MŠ Beruška, Brno Plovdivská 6* - srpen 2003
8. *Pracovní náplň všech pedagogických pracovníků pro školní rok 2003/2004*
9. *Kritéria pro udělení mimořádných odměn pracovním školy* - bez data
10. *Kritéria pro stanovení osobního příplatku* – bez data
11. *Přehled výchovné práce všech tříd pro školní rok 2003/2004*
12. *Povolení výjimky ředitelem MŠ podle § 4 odst. 8 vyhlášky č. 35/1992 Sb., o mateřských školách* ze
13. *Organizační řád* ze dne 20. listopadu 2000
14. *Třídní vzdělávací program všech tříd pro školní rok 2003/2004*

15. Zápisy z jednání pedagogických rad ve školním roce 2002/2003 a 2003/2004
16. Zápisy z kontrolní a hospitační činnosti ve školním roce 2003/2004
17. *Organizace dne v MŠ* - bez data
18. *Pracovní doba zaměstnanců* - bez data
19. *Personální dokumentace* – doklady o nejvyšším ukončeném vzdělání pedagogických pracovníků MŠ ve školním roce 2003/2004
20. *Seznamy dětí* podle tříd pro školní rok 2003/2004
21. *Evidenční list dítěte v mateřské škole* – 116 ks ve školním roce 2003/2004
22. *Přehled docházky* všech tříd ve školním roce 2003/2004
23. Rozhodnutí o zařazení dětí do MŠ – 116 ks ve školním roce 2003/2004
24. Záznamy o dětech ve školním roce 2003/2004
25. Dokumentace potřebná k integraci dětí ve školním roce 2003/2004

ZÁVĚR

Personální podmínky z hlediska odborné a pedagogické způsobilosti učitelek umožňují odpovídajícím způsobem realizovat vzdělávací program. Ne zcela vhodně je stanovena jejich pracovní doba pro zajištění individuálního přístupu k dětem. Naopak zařazení každodenní logopedické péče umožňuje cíleně pracovat s každým dítětem podle jeho individuálních schopností. Organizace chodu MŠ je vzhledem k velikosti MŠ promyšlená a funkční. Zavedené mechanismy neposkytují odpovídající zpětnou vazbu o odborném a pedagogickém vedení učitelek. Pro sledování plnění koncepčních záměrů a výchovně-vzdělávacích cílů si MŠ zatím nevytvořila zcela funkční evaluační systém a ředitelka zatím účinně nevyužívá informací z hospitační činnosti.

Celkovou práci MŠ pozitivně ovlivňují dostatečně veliké a vhodně vybavené prostory. Ze zjištěných skutečností a pozorování je zřejmé, že pedagogické pracovnice pomalu zavádějí nové přístupy při vzdělávání předškolních dětí. Jejich realizace zejména v oblasti plánování výchovně-vzdělávací činnosti není zatím dostatečně promyšlená. Metody a formy práce v současné době uplatňované zatím neumožňují efektivně rozvíjet osobnostní předpoklady, dovednosti a sociální kompetence dětí. Do práce s dětmi se však pozitivně promítá otevřený a vstřícný přístup všech dospělých.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Složení týmu	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Marie Koutná	Koutná v.r.
Členové týmu	Ludmila Kamenská	Kamenská v.r.
	Mgr. Jana Vyhlídková	Vyhlídková v.r.

Kontrolní pracovníci Eva Hrnčířová
ČŠI Zdeňka Kociánová

V Brně dne 17. prosince 2003

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 17. prosince 2003

Razítko

Ředitelka školy, nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení	Podpis
Jaroslava Tůnová	Tůnová v.r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Mgr. Marie Koutná, ČŠI Křížová 22, 603 00 Brno. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Hodnoticí stupnice:

Stupeň
Vynikající
Velmi dobrý
Dobrý
Vyhovující
Nevyhovující

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum odeslání inspekční zprávy	čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad – odbor školství, RNDr. Šifalda, Žerotínovo nám. 3/5, Brno	2004-01-06	12-1012/04-952
Městská část Brno - Žabovřesky, Horova 28, Brno	2004-01-06	12-1012/04-952

Připomínky ředitele(ky) školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány.

